

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Bizottsági felügyelet alatt szerkesztik:

TIMÁR KÁROLY és SZABÓ SÁMUEL.

Az előfizetési díjak
bérmentesen
a gazdasági egylet titkári
hivatalához,
a lapot illető küldemények
a szerkesztőséghez
(Kálmonostorutca 57 sz.)
czímzendők.

MEGJELEN
minden hónap közepén
és végén
legalább 1 iven.

Előfizetési díj:
1869. április—decemberre:
Egyleti tagoknak 1 fr. —
Nem tagoknak 1 „ 60.

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kócsi Károly, Mina János,
Nagy Ferencz, Szentgyörgyi József.

Hivatalos intézkedések.

Értesítés.

A Kolozsmonostoron Erdélyben f. é. őszén megnyitandó gazdasági tanintézetnél rendszeresített egy igazgatói, egy intézeti gazdaság kezelői, két tanári és egy kertészi állomás; az óvári m. k. felsőbb gazdasági tanintézetnél üresedésbe jövő öt tanári és négy tanársegédi állomás levén f. é. okt. 1-től betöltendő, ezekre a földmivelés-, ipar- és keresk. m. k. miniszterium által pályázat hirdettetik. Az előadandó tantárgyak és egyéb részletes föltételek a „Budapesti Közlöny” hivatalos rovatában vannak közzétéve. Szabályszerűen fölszerelt folyamodványok a fennevezett miniszteriumhoz folyó évi aug. 15-ig benyújtandók. *)

P á l y á z a t.

A földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium az erdélyi országos gazdasági tanintézet első évi tanfolyamát e f. év őszén megnyitani elhatározván, egyelőre következő rendszeresítendő állomásokra hirdet pályázatot:

1. Az igazgató állomására, ki igazgatói teendőin kívül a gazdasági üzlet és becslést, gazdasági számvitelt, nemzetgazdaságot és gazdasági statistikát tartozik előadni.

Illetményei 2500 ft. évi fizetés és szabadlakás.

2. Az intézeti gazdaság kezelőjének állomására, ki egyzersmind a gazdasági gyakorlat műszaki tanára és szőlőmivelést, borkezelést, méhészetet és tejgazdaságot tanítani tartozik.

Illetményei: 1200 ft. évi fizetés, szabadlakás s az intézeti gazdaság bérleti s kezelési költségei levonása után fennmaradó tiszta jövedelmének később meghatározandó része, végre lótartási kötelezettsége fedezésére 300 ft. évi átalány.

3. Állattenyésztési tanári állomás. Előadási tárgyai zoologia, általános állattenyésztés, állat-élettan, állatboncztan, specialis állattenyésztés, állat-éptan és gyógytan.

*) (Lásd a folytatólág közlött „Pályázatot.” Szerk.)

Illetményei: 1200 ft. évi fizetés és szabadlakás.

4. Erdészeti tanári állomás előadási tárgyai: botanika, erdészet, közültetvényezések, vízhasznosítás és evvel kapcsolatos rétművelés, haltenyésztés, feladata továbbá az erdészeti kert és faiskola vezetése.

Illetményei: 1200 ft. évi fizetés és szabadlakás.

5. A kertész állomására, a ki köteles az intézeti fővész, gyümölcs és konyhakertek berendezése illetőleg. művelése mellett a kertészet minden ágai- s a selyemtenyésztésből gyakorlati oktatást adni.

Illetményei: 500 ft. évi fizetés és szabadlakás.

A magyar-óvári m. k. felsőbb gazdasági tanintézetnél f. é. október 1-től üresedésbe jövő következő állomásokra hirdettetik pályázat:

Öt tanári állomásra:

Az előadandó tantárgyak, melyek rokon természetük szerint csoportosítva fognak az illető tanszékek közt feloszolni, a következők: növényművelés állattenyésztés, gazdasági üzlettan, nemzetgazdaság, földmivelési vegytan, technologia- természetrajz, élettan, eröműtan, mértan, erdészet.

Az öt tanári állomás mindegyikével:

1200 ft. évi fizetés, szabadlakás s a befolyó tandíjak után esendő 5%-ja van javadalmul összekötve.

c. Ugyan az óvári m. k. felsőbb gazdasági tanintézetnél f. é. okt. 1-től négy tanársegéd állomásra nyitattik pályázat; egy a vegytan, 2-ik az állattenyésztési, 3-ik a növénytermelési tanszékekhez alkalmazással, 4-ik a magyar államisme és agrariális törvények előadására.

E tanársegédi állomásnak rendeltetése egyzersmind az illetőknek tanári pályára előkészítése és kiképzetése.

Ezen állomásokkal 600 ft. évi fizetés és szabadlakás illetmény van összekötve.

Az említett valamennyi állomásra pályázóktól az illető tantárgyakban elméleti és gyakorlati szakképzettség, fedhetlen jó erkölcs és teljesen kielégítő előadási és oktatási képesség kívántatik, és pedig a kolozsmonostori intézetnél a magyar, az óvárinál, a magyar és német előadási nyelvben egyaránt.

Az első év, próbaévnnek tekintetik, melynek megfe-

levén, az illetők végleges kineveztetés s az ezzel együtt járó, az állami tanárok számára rendszeresített nyugdíjra igényt tarthatnak.

A szabályszerűen felszerelt folyamodványok, melyekhez a szükséges bizonyítványokon kívül az illető életrajza (curriculum vitae) is csatolandó, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnál Pesten, legfeljebb f. évi augusztus 15-ig benyújtandók.

A kinevezendő köteleztetik állomását f. évi okt. 1. elfoglalni.

Országos kiállítás Pesten. *

Örömmel igtatjuk ide a következő felhívást a Pesten tervezett országos kiállítás ügyében:

„A hazai termelés minden ágában megindult haladási törekvések egy általános kiállítás eszméjét ébresztették, melyet a magyar kormány erélyesen felfogván, annak kivitelét áldozatkészséggel kívánja előmozdítani, s az alólírt ideiglenes bizottságot felhívta, miként a szükséges előmunkálatokat elkészítse.

Hogy a kiállítás terjedelmére nézve tájékozást nyerjünk, ezennel felhívjuk mindazokat, kik a tervezett hazafiui vállalatban terményeik, iparcikkeik és műtárgyaik kiállítása által résztvenni kívánnak, hogy f. é. augusztus 1-jéig nevük és lakásuk (utolsó posta) megjelölésével ellátott iratban közöljék:

1. Miféle tárgyakat szándékoznak kiállítani?
2. Körülbelől mennyi tért fognak ezen tárgyak igénybe venni?

E nyilatkozatok, melyek a jelentkezőkre nézve kötelező erővel nem bírnak és csak előleges tájékozással szolgálnak, így czimezendők: Az ideiglenes kiállítási bizottsághoz, az iparegyesület helyiségében Pesten (régi szinépület, 1. emelet).

Át vagyunk hatva azon meggyőződéstől, hogy a kiállítás eszméje általános viszhangra fog találni és minden gazdát, iparost és művészt, szóval a nemzeti jólét minden munkáit tevékeny közreműködésre fogja buzdítani; s azért reméljük, hogy mindenki sietni fog e felhívásunknak megfelelni s ezáltal lehetővé tenni, hogy az előmunkálatokat minél tökéletesebben és gyorsabban befejezvé, a tényleges kivitelhez lehessen fogni.

Pesten, 1869. évi július 8-án.

Az orsz. m. iparegyesület, orsz. gazdasági egyesület és orsz. képzőművészeti társulat küldötteiből alakult ideiglenes kiállítási bizottság.

Borászati körút 1867-ben. *)

I.

Az 1867-iki őszi idényre a mezősegi borvidék meglátogatását tüzte volt ki az erdélyi gazd. egyeslet; küldöttei: tanár Nagy Ferencz és Kócsi Károly személyekben október 12-én keltek útra.

Borászati viszonyaink mostani állásában, mikor a borainkról való jó vélemény naponta szilárdabb ala-

pot kezd nyerni a külföld itéletében, sürgetőbb kötelességünk, mint valaha, borászati iparunk, minden oldalról való fejlesztése által oda hatni, hogy ki tudjuk mutatni, mivel bírunk, s mi az, a mivel a borunk iránt felkeltett vágyakat képesek lehetünk kielégíteni. Kimerítő tudomással, tiszta adatokkal kell bírnunk a földünken termő borok minősége-, fajrokonságairól, a mennyiségről, melyet időnként a világ piaczára bocsáthatunk, az ország mely vidékeiről állíthatjuk ki azokat? sat. Ezt pedig csak is az ország borvidékeinek minél alaposabb tanulmányozása-, s e tárgyra vonatkozó statisztikai adatoknak teljes összeállítása által érhetjük el.

Nem tartjuk szükségesnek bővebben fejtegetni, hogy a maga idejében rendezett s a szükséges személyzettel ellátott körút egyike a legbiztosabb intézkedéseknek: tisztába jöni a felett, hányadán vagyunk borászati állapotunkkal.

Főleg két fő okba központosul, a miért az erdélyi gazd. egyeslet legjobb szándoka mellett is Erdély egész borterületéről a szükséges adatokat eddig be nem szerezhette. Egyik oka, hogy nem volt reá elegendő pénzereje; másik, hogy a tagjai közt levő szakemberek, kiket e célra bizvást felhasználhatott volna, nem voltak függetlenek. Nem rendelkezettek ép akkor idejük felett, mikor az egyesletnek leginkább szüksége lett volna reá.

Nézetünk szerint a mikor már azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy ma-holnap remélhetőleg számon kérjük tőlünk, mi az, s mennyi az, a mit borainkból átadhatunk a kereskedelmi forgalomnak, s erre nekünk felelni, tehát a feleletre el is kell készülvé lenni, a borászati körút ügyét végkép be kell rendezni, s a legelső alkalommal teljesebbé vétetni.

1. Szükséges lenne a még meg nem vizsgált borvidékeket, vagy jóhírű egyes szőlőtelepeket mentől előbb megvizsgáltatni, még pedig erre nézve legalkalmasabb a september hó 20-kától october 20-ig terjedő időszak lenne.

2. Ha oly egyénekre esnék az egyeslet választása, kik ezen kiírt idény alatt szabadon nem rendelkezhetnek idejük felett, jó előre gondoskodni kell arról, hogy egy havi szabadság idő engedessék számokra.

3. Miután szélesebb körre, s hosszabb időre kiterjesztendő körjáratok költségeit az egyeslet pénzereje nem fogja fedezhetni, ép a 2. pont alatt felhozott indokból eszközöltessék állami segély útján a költségek fedezése; miután az államigazgatás a Királyhágón túl önként ajánlotta fel a kinevezett borászati biztosoknak a szükséges költségeket, bizonyosan az erdélyi területen teendő hason czélú működésektől se fogja azt megtagadni.

*) E tudósítás közlése a miatt késett, hogy az egyesletnek évlapja azóta nem jelent meg, s már kezdetben egy megindulandó lapba volt szánva.

A) A mezőségi borvidék földrajzi körvonalozása.

Az erdélyi borterületről még 1865-ben az egy-letnek e végre kinevezett bizottsága által készített borászati térképünkön — mely hogy egy szélesebb körű kiküldöttség által rectificálva, a nyilvánosságnak átadassék, kívánatos lenne, — a mezőségi borvidék, az V. fő szám alatt, három mellékosztálylyal jelenik meg. Ezen mellékosztályok közül a 2-ik és 3-ik osztályt, vagy is, a Kolozsvártól, Déézszen és Beszterczen át, Tekéig terjedő vonalt vesszük vizsgálat alá.

Mi azon vidék földrajzi fekvését illeti, a felvételt szerint hat vidékre osztott erdélyi borterületben kiterjedés tekintetéből a legnagyobb ugyan, de részint népességének gyér, részint borászati értelmességének korlátozott volta miatt Erdély más boripart űző vidékeivel csak kedvezőbb viszonyok bekövetkezése után fog versenyre szállhatni.

Határai: keletről a Luczpaták, s Maros folyam; délről a Maros és Aranyos; nyugatról a kalotaszegi hegyvonal és Almásvize; északról a Nagy-Szamos, Sajó folyam, s tekei völgyi patak. Ezen felvétel szerint bele esik ezen borvidékbe:

a.) Tordamegyének két mezőségi járása, — a Maros jobb partjára, és az Aranyos balpartjára rugó helységek kivételével; hasonlólag Marosszék mezőségi kerülete, a Maros partjait érintő helységek kivételével, melyek mindkét megyénél a felsőmarosi borvidékbe osztvák;

b.) Beleesik Kolozsmegye és Besztercze vidéke kivétel nélkül, Dobokamegye legnagyobb része, az Almásvize mellett fekvő bortermő helységek kivételével, melyek a Szilágyi vidékbe osztattak be.

B) Adatok a mezőségi borvidék statistikájához.

A nagy terjedelmű mezőségi borvidékbe beosztott, kisebb-nagyobb arányokban szőlőmiveléssel foglalkozó helységek száma egymással összefüggő 6 törvényhatóságból 245, melyek 5636 cat. holdat mivelnek jól - rosszul, néhol példátlanul rosszul a helyi felfogások s körülmények szerint.

Tehát csekély kivétellel Kolozs, Doboka, B.-Szolnokmegyék, Besztercze vidék, Tordának és Marosszéknek két-két járása öszszesen sokkal kevesebb szőlőt mivel, mint péld. Küküllőmegye, mely 109 helységben 7562 holdat, vagy Alsó-Fehérmegye, mely 137. helységben 7501 holdat mivel; még eltérőbb az arány Medgyesszékkal szemben, a melynek 27. helysége nem kevesebbet, mint 4752 cat. hold szőlőt tart.

A mezőségi borvidékre eső szőlősholdak öszszegét részletezve következő adatok tűnnek fel:

1. Kolozsmegye 211 községe közül szőlőt mivel 62 helység 1857 cat. holdat tevő területen. De ha Kolozsvárnak, mint önálló hatóságnak szőlő contingensét 470 holddal a fennebbi öszszegből levonjuk, a minthogy azt nem is számíthatjuk Kolozsmegye borállományához, marad ezen megye részére 1387 hold.

2. Dobokamegye 166 községe közül szőlőt mivel 80 helység 1332 holddal, alig 50 holddal kevesebbet, mint Kolozsmegye. Miután azonban 10 községe 104 hold szőlőivel a szilágyi borvidékbe lett beosztva, csak is 70 helységet 1228 cat. holdat tevő szőlőket számítunk a mezőségi borvidékhez.

3. B.-Szolnok 198 községéből szőlőmiveléssel is foglalkozik 46 helység 815 cat. hold területen.

4. Beszterczének 24 községe közül 23 község 1188 cat. holdat foglal el szőlővel, noha a vidékéhez tartozó falvak nagyobb része mondhatni a havasok torkában fekszik.

5. Tordamegyének 20 bormivelő községe 275 holddal, Marosszéknek 14 községe 283 holdas szőlőseivel egészítik kelet felől a mezőségi borvidéket.

A borászati térkép- készítő bizottságnak feladatai közé tartozott az erdélyi borterületen termő borokat minőségi tekintetben is osztályozás alá venni. Bár tudta, hogy ezen osztályozással darázs-fészekbe nyult, s számot tarthat sok helyen, még több igazolatlan reklamra, mint tudva levőleg magán jelentésében kifejezte, csak kísérletkép bizonyára terhes és sok szép napot igénybe vevő fáradsággal megtette azt: legalább egy teljesebb munkálat útját megtörte. Ezen eljárásnál ítéletét a köztudatra, saját tapasztalatai, s tekintélyes honi borászok által nyilvánított nézetekre alapította.

Átaljában három külön osztályba lett minden, az erdélyi részeken termelt bor beosztva; az első osztályt a kitünő, másodikat a jó, és a 3-dikat a közép, vagy középnél csekélyebb minőségű borok töltik be.

Természetes, hogy a mint hanyagság, tudatlanság, s más ezekhez hasonló okok a jobb minőségű borokat könnyen alsóbb osztályba degradálhatják, úgy a szakértelemmel párosult szorgalom, beállítás, mivelés, okos szerű kezelés által, s említésre alig méltatott hegyek boraival csak hamar első, sőt kitünő osztályu sorba állíthatjuk hazai boraink nagy részét: anynyira kedvezők mi nálunk a talaji, s éghajlati viszonyok.

A fennebbi megállapodás szerint a mezőségi borvidék borai minőségi mértékének meghatározásánál, mi is a hármass osztályozást tartottuk meg.

Az ide tartozó borok minőségét illetőleg Dobokamegyének adjuk határozottan az elsőséget. Ha ezen megye felette szerencsés expositioival, szűz földével.

borászati jelentőségének öntudatára fel fog mostani szendergéséből emelkedni, boraival megkísérülheti szerencsésjét.

Felette kedvezők azon arányok, melyek szőlőhegyei-nek s borainak, úgy a mint azok, „more patrio“ mivelve s kezelve eléállíthatnak — osztályozásánál feltűnnek. Ugyan is 1332 holdból, melyet az egész megye területén mivelnek, első osztályu, — tehát kitünő bor terem 393, másod osztályu 483, harmad osztályu 342 holdon, tehát a területén mivelte bornak, alig egy negyede harmad rangu, jó kezelések mellett pedig szinte élvezhető.

A dobokai részben jelenik meg a ritka jelességű marokházi bor, mely Pesten, Bécsben, Párizsban egyhangu kitüntetésekben részesült. Marokháza a vele egy vonalba eső Gyulatelkével 60 hold szőlőt mivelnek. Felette sajnáltuk, hogy a rosz út akadályai miatt — noha első állomásnak volt kitűzve, az idén meg nem látogathattuk.

Bizonyosan nem került ki a közönség figyelmét Dobokamegye bizottmányának azon üdvös határozata, mely szerint a megyei borászati viszonyokkal megismerkedni, s annak az egész megye területén új lendületet adni, tűzte ki magának nemes feladatul. Örömmel üdvözlöttük a nemes megye közhasznu törekvését; egyzersmind ki kell fejeznünk azon ohajtásunkat is, hogy a közhasznu eszme bár járná be rendre hazánk minden megyéit, s bár tenné minden megyei bizottmány honi borászatunk ügyét a maga körében tanácskozásai s határozatai — mint érdemli — első rangu tárgyává.

A kolozsmegyei területen, ide számítva a kolozsvári hegyeken is termelt borok minőségéről adataink nem annyira örvendetesek. 1857 holdból ugyanis az első osztályba esik 127, a másodikba 450, s így marad a harmadikba 1280. Első és második rangu borai csekély kivétellel mind a tulajdonkép úgy nevezett Mezőségbe esnek be. Legeslegelső osztályába a többek felett áll Komlód 8 holdas, és Palatka 19 holdas szőlő hegyeivel. Harmad osztályának nagyobb mérvű számarányait a kalotaszegi s kis- Szamos vidéki szőlőhegyeik szolgáltatják.

Áttérve b.-Szolnokmegyére, annak, hogy ezen megye aránylag legkevesebb szőlőt mivel, az erdélyi részre eső megyék közt, s borai minőségével alig tud a közep-szerűség színvonaláig emelkedni, földrajzi s ethnographiai sajátságos viszonyai mellett, más igen lényeges okai is vannak, melyeknek felemlítését a maga helyén el nem mulasztandjuk. Őszszesen a területére eső helységek közül 46 helység foglalkozik szőlőmiveléssel 815 holdra menő területen. Ebből esik az első osztályba 102, a másodikba 140, a harmadikba 573 hold. Tehát első és másod rangu hegyei őszszesen valamivel mennek többre a harmad ranguak létszámánál. Alig 4—5 helység dicsekedik borai jó hírével.

Besztercze vidék szász lakossága, a közeli havasok befolyása s éghajlatának zordonságával daczolva 23 helységben 1188 hold szőlőt tart szorgalmas mivelés alatt, nem sokat törődve borai minősége felett, a midőn a menyyniségben szorgalmát eléggé megjutalmazva tapasztalja. Termelők és fogyasztók egy személyben. Első rangu bort termelnek Besenyőben a 33 hold területű Steiningeren — bizonyára olyan első rangú bort, mely Erdély akármely bora mellett dicsőségesen kiállja a hasonlítást. A mezőségi részekbe keblezett falvak 300 hold területen jó asztali másod osztályu bort természetnek, 885 hold termése esik a harmad minőségű osztályba.

A tordamegyei s marosszéki bortermező helységek a mezőségi borvidék keleti vonalán 558 holdas szőlőhegyeikkel 50 holddal az első, 250 holddal a második, 258 holddal a 3-ik osztályba lehetnek besorozva.

Őszszevonva adatainkat: a mezőségi borvidék 5636 holdas szőlő-területén első oszt. bort ad 704, másod osztálybeli 1624, harmad osztályba tartozót 3308 hold.

Szántás.

Nincs gazda, ki a szántás fontosságáról meggyőződve ne lenne; nincs földmives, ki ne iparkodnék földjét minél mélyebben megszántani, reményteljes megalégedéssel mondván magában: „szép munkája van“ — de hányszor láttunk több ekét egymás mellett haladva szántani, s mindegyik más-más mélységben hasítá barázdáját. Ilyen munka mosolyt idéz a mellette elmenők ajkára, szálfka a jobb munkához szokott gazda szemében, itéletet mond az egész gazdaság berendezésére és az ott uralkodó szellemre; itéletet mond az illető kezelők, birtokosok értelmisége felett, kik még a mellett meg is fizetik az elhaladók gúnycacáját.

Ha az eke által megforgatott barázdaszalleteket elvennők, a barázdafenéknek simának, vizirányos földnél pedig vízszintesnek kellene lenni. Ily tökéletes munkát ugyan el nem érhetünk, de legalább azon legyünk, hogy minél közelebb jussunk a tökéletesedéshez, mivel saját hasznunk, jólétünk forog kérdésben; csak egyenlő mélységre megszántott földben terjedhet a gyökér egyenlően, a gyökér pedig főtáplálója a növénynek; tehát az is csak úgy fejlődhetik egyenlően, ha a szántás czélszerűen tétetett. Különféle mélységre megforgatott talajban a víz sem oszlik el úgy, hogy minden növénynek gyökere azt egyenlően élvezhesse, pedig mily kívánatos volna az: mert azon növény, melynek gyökere mélyebb, nedvesebb rétegből veszi a tápnedvet, bizonyosan duzzatottabb szemet termel, s így talán valamivel későbbben is érik mint az, mely sekélyre forgatott száraz rétegben kénytelen tengődni. A növények egyforma érése pedig nagyon kívánatos.

Tagadhatatlan, hogy több igás erő is kívántatik a mély mivelés kiviteléhez, tehát annak előteremtése nagyobb tőkét is feltételez, minek hiányában a gazda gyakran kénytelenítettik meggyőződése ellenére olcsóbb, habár rosszabb mivelési mód mellett maradni.

Tudjuk, mennyi kellemetlenséggel jár, ha gabonánk nem érik egyszerre, a gazda nem tudja, megvárja-e a megérettet, vagy szélnek játékvá tegye a már megérettet, vagy pedig érett és éretlennel egyaránt éreztesse a kasza élet? Nem egyenlően ért gabonánkat piacra vivén, ára mindig nyomott leend; igaz, gyakori rostálás által mindig segíthetünk, de az is a gazda rovására történik. Értelmünk kevesbitheti az ez által származó rostaaljat és annak előállítás költségeit, de a kevesbitési szándék már az első munkánál, vagyis a szántásnál szükséges hogy kezdetét vegye.

A gyökér iparkodik a természetének megfelelő mélységbe lehatni, s ott szétágazván, veszi fel a szükséges tápanyagot. Mélyre szántott földben könnyebben fog fejlődni és megerősödni, mint kemény rétegben; tehát azon legyünk: minél nagyobb tért adni a gyökér működésének; az pedig csakis mély szántás által érhető el. A mély szántás fontossága és czélszerűsége mai nap csak kevesek által vonatik kétségbe; én bátran merem állítani, hogy — egyenlő viszonyok között — mélyre szántott földben bizonyára több növényt tápláló oldatok léteznek, mint sekélyre forgatott talajban; ezen még ki nem aknázott kincset feladatunk napfényre hozni és jövedelmezővé tenni.

Elismert dolog, hogy gyökernövények, takarmánynövények mélyre forgatott talajban jobban díszlenek; de gyakorlatilag bebizonyult az is, hogy ezen növények után vetett gabonának a mostoha időjárás kevésbé árt, s biztosabb eredménnyel jutalmazza költséges fáradozásunkat; továbbá gazdaságunk legkellemetlenebb látogatói a különféle gyom és gazok leghatósabb pusztítója a mély művelés, mely megszünteti, vagy legalább kevesbiti a gyomlálást, s így megmarad a pénz.

Mint mindennek, úgy a mély szántásnak is vannak elengedhetetlenül szükségesek, okul felhozván, hogy nem kell az alrétegben felhalmozott ásványoldatokat kevesbiteni, melyek úgy szólván tartalékul szolgálnak. Tőke, mely nem hoz kamatot! Ezen állításra csak kérdéssel felelhetünk: ki, vagy mi pótolja a termőrétegből évenként elvont tetemes ásványrészeket, talán a trágya vagy az örökké működő természet? az első lehetséges, az utóbbi pedig valószínűbb. ¹⁾

Legjobb esetben, ha minden hat évben trágyázunk; igen érhető oknál fogva nem vagyunk képesek az ezen hat év alatt termés által elvont szerves és el nem éghető hamu részeket visszazaadni ²⁾, mert termésünk nemesebb része a szem s abban levő foszfor és káli eladatik, ³⁾, a szalma nagy részben fa hiányában feltüzeltetik és egyéb czélokra fordítatik ⁴⁾; tehát a természeti erők folytonos működésének

1) Szerintünk a kettőnek együttthatása.

Szerk.

2) Attól függ, hogy minő vetéscsurgást állapítunk meg és milyen a trágyázás.

3) Kivéve az esetet, ha szeszt gyártunk, midőn a moslékban, vagy sört főzünk, midőn a malátában maradnak vissza az ásványi növényanyagok, s melyek aztán — az említett gyári hulladékok feltakarmányozása útján — megint a talajba jutnak. Szintugy, ha gabonánkat megőrölve, mint lisztet szállítjuk ki, a korpában visszahagyjuk a legbecsesebb ásványi trágyaanyagokat. Innen magyarázható meg nemzetgazdasági nagy jelentősége a szeszgyártásnak, serfőzésnek, malomiparnak s más gazdasági mellékiparagoknak.

4) Szerencsétlen és szánandó állapot ez a gazdaságban, melyből mindenképp kibontakozni feladatunk. A vegybontások és tapasztalás szerint minden növény alá legjobb trágya az lévő, mely az

köszönhetjük, hogy földünk, mely századok óta mivelletik, bír még azon feloldott ásványi alkatrészekkel, melyek a növény szervei által felvétetvén, annak díszlését biztosítják. Ha tehát termőrétegünk szántás által mélyebbítettik, okvetlen több táplálék áll a növénygyökér rendelkezésére, s így bujában nőhet, jobban megerősödik, daczol a szárazsággal, termésünk biztosabb, és erszényünk telik.

Magától érthető, hogy oly altalajt, mely homok-, kavics- vagy mész- és vastartalmu agyagból áll, nem kell mély szántás által a termőréteggel elegyíteni; azonban, nincs szabály kivétel nélkül, mert kötött agyagföld lazítására homok és mész szükségeltetik; homokos föld kötöttebbé tételére pedig agyag; ha tehát homokföldem alrétege agyagot tartalmaz, bizonyára főtörekvésem leend, e két földnemet gyakori mély szántás által összekeverve használhatóbbá tenni. De különös figyelmet igényel, hogy a mélyítés fokozatosan történjék és ősszel — minden évben legfeljebb $\frac{1}{2}$ —1 hüvelykkel szántván mélyebben — így a felhozott csekély altalaj egy év alatt a kedvező légköri befolyások következtében elmállik, megérik s a termőréteggel észrevétlenül keveredik össze; míg az egyszerre több hüvelyknyi vastagságban felszántott altalaj ugynevezett vadföld — több időre terméketlenné teszi földünket.

Jó ekétől nem csak az kívántatik, hogy a földszelvet függőlegesen és vízirányosan vágja el, hanem hogy jól fordítson is; az pedig úgy érhető el: ha a szántóvas és csoroszllya által levágott földszelvet az ekefőhöz surlódva, lassan emelkedik, s a kormánylemezek szorosan meghatározott görbületei következtében fél derék szeglet alatt élére állítva dül a másik oldalára.

A kormánylemez legyen csavaralaku, hosszúságra nézve lehet rövidebb vagy hosszabb a talaj minősége szerint; az első nem fordítja oly szépen, hanem annál jobban szétomlasztja a barázda szelvet, ezért agyagos kötött földre való; az utóbbi ellenben lazább, könnyebb talajra alkalmas; rendesen fordít, de nem omlaszt anynyira.

Minél nagyobb felületet vagyunk képesek földünknek szántás által adni, annál czélszerűbb és jobb a munka, — főképp ugarlás és őszi szántásnál a felület nagyobbodása, legkívánatosabb, mert ez által tért adunk a mérséklet, levegő és nedvesség gyors és sikeresebb működésének. Miért repedeznek meg az ezer éves roppant nagyságu sziklatömegek leginkább télnek idején? mert a likacsokban létező víz megfagyván, térfogatának $\frac{1}{11}$ -dével kitágul, s így szétrepeszt a legkeményebb sziklanemeket, melyek később lassanként egészen elporladván: legjobb termőföldekké válnak. Ezen erők eredményei nagyban észrevehetőek, de nem úgy kicsinyben, mert sokkal apróbbak azon körészek szántóföldünkben, hogysen azok változása látó szerveinknek feltűnjék.

Melyik eke legjobb, azon kérdésre alig lehet felelni, miután oly eke, mely minden viszonyok között czélszerűen alkalmazható, nem létezik, universal ekét — ha szabad e kifejezéssel élnem — képzelnem is nehéz. Valakinek ekét ajánlani a nélkül, hogy az általa elérni akart czélt vagy a föld illetőleg termő rétege tulajdonait ismernők, merő lehetetlenség, mert kötött agyagos föld szántására szilárdabb szerkezetű

illető növény elkorhadó maradványaiból, hulladékaiból lett: bár mely viszonyok közt s a tüzelő anyagnak bármilyen magas ára mellett is a gazdára nézve mindég legdrágább tüzifa: a szalma.

eke kívántatik, mint laza homokos talaj miveltésére; hosszabb gyepfőrtésre, mint vetőmag alászántására. A fa- és vas-eke használata, czélszerű- vagy czélszerűtlensége felett sok vitatkozás foly; hallunk pro és contrát, melyek között „az öreg apám is avval szántott“ féle argumentumok is fordulnak elő, azonban ne törjünk pálczáat egyik felett sem, miután szándékom e két gazdasági óriásra, munkáját meny-nyi és minőségileg összehasonlitva, viszzatérni. 1).

Csak elmállás után áll be nagyobbbrészt a vegytani felbomlás, midőn az ásványrészek oly állapotba helyeztetnek, az elemek ugy csoportosulnak, hogy a gyökerek által felvétethetnek.

Szántsunk tehát ugy, hogy földünk nagy felülettel birjon, mert ezáltal előmozdítjuk az elmállást, előmozdítjuk azt, hogy szénsav a légköri földnemekben vegyi hatalmát gyakorolja; az által előmozdítjuk azt, hogy a levegő könnyebb hozzájárultával az eléghető részek korhadása gyorsittassék, s az ezen korhadásból származó vegytani összeköttetések a talajban fentartóztatva, lassanként a növény gyarapodására fordíthatassanak.

A gazda czélszerű és időszzerű miveltéssel a természet működésében segítheti s az akadályokat elháríthatja, melyek hátrányára vannak; szükség esetében pedig ő maga akadályozza a természet működésének erejét és hevességét

az általa előidézett késedelmezésből hasznót akarván huzni, pld. homokos földbe a trágyát mélyebben fogja alászántani, mint a nyirkosabb agyag talajba, mert a homok száraz tulajdonságánál és csekély víztartalmánál fogva könnyebben melegszik s az által a trágya vegyi felbomlását gyorsan elősegíti, s így sok ammonia, a nélkül, hogy a növény magába szivhatná, elillan a levegőbe. Ha tehát a trágya mélyebben szántatik alá, s nedvesebb réteggel érintkezik, az által a korhadás hevessége szenved, s a növény nevezetes tápja: a szénsavas és légsavas ammonia kevésbé megy veszendőbe. 2)

A szántás minősége függ a termelő növénytől, a föld természetétől, az éghajlat, és helyi fekvéstől, s végre a gáztól, melyet irtani, s pusztítani szándékunk.

Okszerű, gondolkodó, számító gazda mindig a fenálló viszonyokhoz alkalmazza magát, kilesi az alkalmat, mikor végezheti munkáját legolcsóbban s mégis elég czélszerűen; megmunkálja, megszántja földjét illően, hogy bő aratást reménylhessen, s egyenlő viszonyok között a jól megszántott talaj bizonyára nagyobb terméssel fogja jutalmazni fáradozását, mint talán szomszédjának göröngyös, elhanyagolt földje. Sőt nemcsak mennyiségileg, de minőségileg is nagy leend kettő közt a különbség.

Mező-Nagy-Csán, május 24. 1869.

Ébner Sándor, gazdatiszt.

T Á R S A L G Ó.

Aratási tudósítás.

O-Fenes, július 17. 1869.

Becses lapjában tett többszöri felhívásra bátorságot veszek, e helység, s a havas felé terjedő környékbeli határok terményei állapotáról, rövid, általános értesítéssel szolgálni.

Szépen viruló repczéink kivesztek a tél ridegsége miatt, rozs vetéseink az őszi szárazság miatt rosszul keltek, ritkák, gizgazzal teljesek. A tavasziakat ellepte a repcsen — tán kárpótlásul a kiveszett repcze helyébe? — a szárazság miatt törpék, a koraiak üszögösök. A búkkönyt a hamuféreg, zabjainkat a bolha és repczehernyó pusztítja.

Törökbuzáink meglehetősek volnának, de ha így tart e szeles, száraz idő csak egy pár hétig, ebből sem sokat várhatni, máris a verőfényes, homokos helyeken fonnyadnak, sárgulnak, száradnak.

Széna rendeink vékonyak, sarjut csak a nedvesebb helyekről reménylhetünk.

Verőfényen lévő luczernásaink sülnék ki. A májusi fagy, a tölgy-makk termést tönkretette; búkk-makk még csak lenne.

A lenek meglehetősek, ha csak valami csapás nem éri, ebből egy kevés bevételt — miután a repczehiányt kell pótolnia — várhatni. Földjeink egy része ugarolatlan marad, mert ha egy ezután eső beálltával engedne is a föld keménységéből, de a ránk tóduló teendők sokasága miatt ugarolni képtelenek vagyunk. A ki ismeretlen e vidékkel, azt hiszi, hogy a szárazság előnyére van, pedig e föld talaja, ritkaságánál fogva a mily hamar megtelik, ép oly hirtelen ki is szárad nedvől.

1) Abban mégis meg vagyunk győződve, hogy ezikkiró úr is velünk együtt a vaskéknek ad feltétlen elsősgöt. — Szerk.

Az alföldi aszály, a mezőségi őszi, nevezetesen buza vetéseknek kiveszése, a tavasziaknak is nem a legvérmesebb kilátásokkal biztató állapota, elegendők megfejtteni a gabona árának pár hét óta lett felszökkenését.

Kit a szükség gabonája potom áron való eladására nem kényszerített, reménylheti, hogy ebből később eddigi nélkülözéseit, s adóját fedezheti. Sz.—s.

M.-Sz.-György, július 17 1869.

A szerkesztői gondok oszlatására, ha nem is mint Hausmann, minden vasárnap (mert ekkor a gazdatiszt a cigányok és heti munkásokkal számol és beszél) legalább időnként, ugy a mint telik, minden jutalom várása nélkül, mint honvédhez illik, sorakozom.

Négy hava, mióta a helyi udvari gazdatiszti állomásba lépve, ezen özvegyi tartás és haszonbér czim alatt 40 éven át zsarolt jószág gazdaszatát vezetni kezdettem, az elhanyagolt gazdaszat, helyi viszonyok, s sok más egyéb bajok mellett, még egy csomó előítélettel is birkoznom kell, mi okon röviden csak a következőkre szoritkozhatom:

Május szokta a mezei gazda egész évi örömét vagy szomorúságát meghozni; ha május rosz, a többi őszzes hónapok sem képesek az ő rombolásait egészen kijavítani.

Milyen volt a mult 1868-ik évi május; és milyen e jelen évi?

Bár az őszz gabonák meglehetősen gyengén érték el májust; de azért annyira mindig volt, a menyinyiből egy becsületes május valamit csinálhatott volna; de a javítás helyett, hideggel, hőséggel, jéggel, rombolt egész végig, egyik szélsőségből a másikba ugrálva. Ha ma fagy volt holnap égetett, perzsel, minnek folytán:

2) Az itt használt, s nem mindenki által érthető tudós neveknek, később tüzetes magyarázatát szándékszunk adni. (Szerk.)

Őszgabonáink általán véve gyengék, a tiszta búzák még a jó helyen, jól munkálva is gyengék, rozszak, hát még hol, mint nálunk a bérlőtől rozs nyomára, egyszeri szántás-formába volt a szegény! bele keverve; mi lenne egyéb, mint a mi van: — gaz és ősök. A rozs a jobb helyeken is csak közepes.

Törökbuzáink eléggé elélhaladva, jól biztatnak, ha jó véget érhetnek.

A zabokat hegyen völgyön megtámadta a bolha, azonban az eső — mint gyakran szokta — elverte; ma szépek.

Takarmány egyáltalában kevés; a bükky és lóherések jól fizetnek.

Szöllőinkben sok maradott vakon, a mi kihajtott, a májusi fagy nagy részét leforrázta; azonban az a reá következett hőségekben nagyon elővette magát, s a tavalihoz mért felényi termés, mi a sok nyomoruság után mutatkozik, szivvidámitó cseppekké válhatik még kellő jó időjárás mellett.

Szarvasmarháink, juhaink, sertéseink, általában véve, nagyon érzik a rosz májust, és silány legelőt.

Méhek? na ezeknek megadta május! közelebb lefolyt 10 év alatt egyszer sem apasztotta el anynyira a dolgozó méheket, mint az idén; heréiket egyszer mind kiölték, azonban a juniusi esőzések újra rajzásra ingerelték, s most már meglehetősen, bár késői rajzás van; közepes mézszüretre mutatkozik kilátás.

Pata, július 19-én 1869.

Pata helység és határa Kolozsvártól másfél órai távolság, a Mezőség felé hajolva, a kolozsi járásban. Kolozsvártt rendszeren mindég csak volt eső, ezen járásban, s nálunk azonban az első kapálás óta, anynyi esőnk sem volt, hogy a föld bár közepesül megázott volna, de különösen 4 hét óta, éppen semmi eső nem járt; ellenben folytonos szárazító szelek jártak. Említést tesztek:

1-ör Az ősztetéséről. Kara, Pata, Dezmer és Györgyfalva helységekben rendszeren szoktak vetni ősz gabonát is, de különösen búzát sokat, mik ugyan mind kivesztek, pedig jól meg trágyázott, és megmivelt földbe, és korán voltak elvetve; a rozszak ugyan megmaradtak, de meggyérülve, s a mellett mégis apró főkkel; még csak fele termést se mutatnak.

2-ör Tavasz buza, árpa és zab, nagyon szépen mutat, kivált a korai vetés, de még eddig nagyobbára szemnélküliek s ha a 18-iki eső, mi semmiképp kielégítő nem volt, nem segít valamit, csak szalmát aratunk. A zabot a tavasszal, kivált a márcziusit a bolha nagyon emésztette, mi miatt száradni indult volt; szerencsénk vala egy aprilisi esővel, mi megmentette a kipusztulástól. Az árpa csak megjárja, de nem kielégítő; javulni se fog, mert a tavasz árpa ismét zsendül.

3-ör Törökbuzánk az egész járásban, több sokkal a gyenge, mint a jó; első kapálás óta meg nem ázva, a mellett az örökké tartó éjszaki és délnyugoti szelek nagyon meghuzták. A legjobb törökbuzák, miből ölös emberek is alig látszanak ki, még nem tudtak kötni, nagyon sok a meddő; a mi kötött is, alig egy csőt hajtott, miről én is csak akkor győződtem meg, midőn közte 18-án szemlére jártam; a mit eddig láttam, csak harmad termés a tavasz terméshez képest, ha nem fog valamit lendülni ezután.

4-ör Széna termés. A rét gyengébben fizet a parlagnál; a parlag szinte kielégítő, de még is nem a tavali termés. A rétek termése a tavalinak csak egy negyedét teszi; eső nélkül ősze is gyűjtöttük. De a parlaggal másként áll a dolog: 3 napi eső sok száraz szénát kapott rendben; ezen tudósítom-

kor ia sűrű fellegek uszkálnak, hideg széllel. Aratásra gabonáink el vannak készülve, csak az kérdés, hogy arathatjuk le? a napszám szörnyű drága, de ugyse kapható, minek nem a vasúti munka adás az oka, hanem a munkátlan nép henye élete, és a tavali nagy termés.

Seres István,
jóság bérnök.

Mezőségi levelek. *)

M. Szilvás Julius 20-án 1869.

Barátom! Hogy az Erdélyi Gazdában többször nyilvánított ohajtásodnak valóításához én is járuljak, rövid vonásokban megpróbálom leírni — gazdasági szempontból — igen szegény határunk állását. Sajnálva kell előre bocsátnom, hogy inkább szomorú jelentés a mit irok, mint gazdasági tudósítás.

Ősz vetéseink mult őszen biztatón mosolyogtak reánk, de mivel a télen semmi hó nem takarta, csak írásban lévő határrendőri szabályaink mellett, az egész télen legelésző juhok szabadon tapodták azokat, beállott a száraz tavasz, a juhok legelhetése titalmasunkan pünkösztig tartott: így gyarapodásnak nem indulhattak vetéseink; tavasszal egy része kiszántatott, a mi megmaradt, lassan tengődött, míg a felyülkapott gyom elnyomta, most midőn az aratást megkezdettük, világosan áll előttünk a szomorú valóság, legjobb esetben alig van kilátás az elvetett magnak kétszeres mennyiségét visszakapni; annyi munka után nemhogy közép mennyiségben szemet, de szalmát sem kapunk, a szalma közt lévő gyom sem egyéb, mint bűdös koriander, melyet egyébre, mint tűzre használni alig lehet. A fennebbiek tisztabuzá vetéseinkre vonatkoznak.

Rozsaink valamivel jobbacskák, azok után reménylünk 3—4 szemet és tövissel s hasznavehetetlen gyommal telt sovány szalmát.

Tavaszi szalmás gabonáink, melyek meg voltak gyomlálva, talán mindennapi kenyereinket biztosítják, — míg a ki nem gyomlált: bizvást lekasálhatja takarmánynak. —

Határunk 9 évi tagosítás alatt folytonos mivélés által termőerejéből kimerítettett, most legjobban termi a töviset, melyet itt tüzelő anyagnak szoktak használni. Elvárják, míg a magva jól megéri a szabad helyeken, akkor a szél útnak indítja szárnyas magvait, s hol legjobban mivelt földre talál, ott boldogítja a gazdát dús termésével. —

A kukoriczavetést április elején megkezdettük, de öt hétig a tavazon semmi esőnk nem levén, ott hevert a földben kitéve az ártalmas rovarok fogyasztásának. Junius elején többször kapunk esőt, kukoriczáink kikeltek, s most meglehetősen diszlenek; ha elég idejük lenne elkészülni, közepes termésnél valamivel többre is számithatnánk. Hogy mi sors éri megkészt törökbuzavetéseinket, előre tudni senkinek sem adatott, jövendőlni pedig nem akarunk; annyi nálunk áll, hogy július közepén botránkozató hidegek vannak, minden nap félünk a dértől, derült, szél és eső nélküli napokon is, a mint a nap felegbe buvik: téli kabátot kell vennünk.

Széna termésünk nagyon csekély, melynek oka, a tavasz szárazságon kívül határunknak példás rendezetlen állapota, a 20 év előtt híres gabona és széna termő határ teljesen tönkre van téve, áldozata lett a 9 évig folyt, és még be nem végzett tagosításnak. Bár mások okulnának példánkon.

Szépen mutatkozott szöllő termésünket összerontotta a májusi fagy, a tavali magfák csaknem mind elszáradtak, jövendőre is csak az ideai sarokhajtásokból kaphatunk valami ter-

*) Lásd az 1-ső levelet 4-dik számunk főrovatában. —

mést; jobban járt, ki szőlőjét el nem fedte, annak termése elég van: mert mikor a fagy volt, a fenntelelt fa nem hajtott, míg az elfedett a melegülő földben igen hamar kezdett hajtani. —

Gyümölcsünk még hirmondónak sincsen, a májusi hideg azt is semmivé tette a hernyók millióival együtt.

Méheink csak június közepén kezdték meg a rajzást, kevés rajat kaptunk, a mi van az elég jó; sok jó anyakasaink a júliusi hidegek miatt elhagyták fiasításukat. —

Vidékünkön sok felé panaszkodnak, hogy a sertések to-rokgyikban nagyon pusztulnak, nálunk még eddig semmi eféle baj nincsen; szarvasmarháink is a sovány, eltapodott legelőn biztosítva vannak a kövérségből következhető betegségek ellen.

A viszontlátásig barátod M. K.

Egerpatak, július 24 1869.

Jelen hó 6-ról kelt tudósításom szerint, e hó 10-én Eger-patakon s Háromszék több községeiben is az aratás megkezdett, de a kedvezőtlen időjárás miatt általánosan csak is 15-én fogtak hozzá, s csak a hozzáfogással is maradtak, mivel 16-tól kezdve 20-ig egész Háromszéken, ha nem is szakadatlanul, de mindennap esett. 21-én derült szép időre fordult, hozzá is lát-tak az aratáshoz szorgalmasan, de már 22-én délben oly hir-telen kezdett hullani az eső, hogy a korábbi csözés alatt meg-ázott s száradás végett felvert, s az nap aratott kéréket sem lehetett öszszerakni, s még midőn e sorokat írom sem szűnt meg az eső, s a mint a vastag fellegek hőmpölygéséből, és a hegyek megszállásából lehet következtetni: egyhamar nem is szűnik meg. Ha még vagy három nap így tart az idő, az öszgabonához kötött szép reményeink meghiusulnak, mivel mind a kalongyában levő, mint pedig a csaknem földig ledőlő gabonák kicsiráznak, s kárba mennek.

A forgatás ideje is eljött, — az árpák is megérték, — ugy egymásra gyűlt a baj, hogy az idő derültével azt se tudja a szegény mezei gazda: mihez fogjon.

A tavasz- termények közül a sok eső miatt az elegyárpa alja rothadni kezdett, a fehérborsó is megelégette a sok esőt, a törökbuzának sem kellene több.

A gabona ára köble 20—30 krnál alább esett, mint a múlt-kor jegyeztem.

Uzon s Kőkös községekben a himlőben, mintegy 400 darab juh hullott el; a mint mondják Uzonban és Ilyefalván a serté-sek is döglenek. Márk István.

Egyveleg.

A nemzetközi aratógép verseny Magyar Óvárott.

A versenyidő jul. 6—9-ig tartott. Versenyre érkezett több mint 30 különféle rendszer szerint készült aratógép. — Kép-viselve volt Magyarország, Anglia, Éjszak Németország és Ame-rika. A gépek a legjobb hírben álló cégek gyáraiból kerültek ki, mint Howard, Hornsby, Samuelson, Mac-Cormik régi, és Brig-ham-Bickeston, Mattisony stb. új firmák. A versenytér a főher-czei uradalom egyik tágas rozsz táblája volt. Az első verseny-napon több gép, a talaj nedves volta miatt, a versenytől visszalépett. A versenyt egész terjedelmében 25 gép állta ki, melyek közül többen önletevők voltak, mások a learatott gabnát csak emberi kéz segítségével vetették rendbe. — Az elsők legtöbb figyelem-ben részesültek. Folyó hó 9-kén történt a jutalomkiosztás. Az első díjat Mac-Cormik cég önletevője nyerte, a Hornsby cég a másodikat, s Howard cég a harmadikat. A nem önletevők közt a Mattison cég első, a Kenley második és a Kachelman cég a harmadik díjat nyerte. Az első jutalmat nyert Mac Cor-

mik-féle aratógép Reitlechner tanárnak legközelebb kiadott „gaz-dasági gépismertetés“ című munkájában van tüzetesen ismer-tetve. A Hornsby- és Howard-féle szintén nyertes gépek „Clay-ton, Shuttleworth és társa“ című cég katalógusának 9-dik szá-mában ismertettek. —

Időjárás.

Julius hó második harmadában, egy derült napot kivéve, melyen a hőmérő + 20 R. fokot jelzett, általában hűvös, sze-les, kellemetlen őszi idő, majdnem naponkénti kevés esővel járt. Az erős éjszakai légfolyam a léget annyira meghűtö, hogy a léghőmérsék délutánonkint is alig + 16, sőt kétszer + 15 és kétszer + 13 R. foknyi meleget mutatott. 19-én délelőtt, valamint délután többször kevés eső permetezett; estve felé egy negyed 8 órakor éjszaknyugoti széllel városunk felett nagy égi-háború, éjszakeről délnek, villámlás-menydörgéssel és rövid ideig tartó esővel átvonult. 20-án borongós idő, a hőmérő délután + 17 R. fokot jelzett. 21-én az éjszaknyugoti szél délire vál-tozván, reggel derült, délben borongós idő lett, délután az eső egy kevésé permetezett; estve éjszakeről sűrű felhők jöttek, me-lyek éjfél tájban meglehetősen esőt hoztak. 22-én borongós esős hűvös idő. 23-án reggel kevés eső esett, különben az egész nap borult vala; a léghőmérsék délután + 16 R. fokot jelzett. 24-én délkeleti szél mellett, mely reggel kevés esőt hozott, de egész napon át lengedezett, a légmérséklet 3 fokkal növekedett. 25-én borongós + 20 és fél R. foknyi meleg idő. 26-án reggel bo-rongós, délután + 22 R. foknyi meleg, estve derült. 27-én borongós meleg idő. 28 és 29-én a léghőmérsék délutánonkint + 24 és fél, sőt még estve 9 órakor is + 18 R. fokot jel-zett. 30-án derült meleg idő.

Az uralgó szélirány e hó harmadik negyedében az é. utol-só negyedében a d. volt. Erősebb szél 12 és 13-án déltájt, leg-inkább pedig 15-én estve észleltetett. Az öszszes esővíz magas-sága: 18 és 1/2 p. von. tett. Egészen derült nap volt: 3, bo-rongós: 20, borult: 8.

A légsulymérő állása 0 fok hőmérsékre leszarmaztatva, e hó második felében csökkent, legkisebb állása volt 17-én dél-ben: 320. 71 p. von. 18—21-ig 3 vonallal emelkedett, mely állásban csekély ingadozás mellett 7 napig megmaradt; 28-án reggel kezdett kissé emelkedni 323. 98 p. von. 22-én 1 vo-nallal emelkedett, 30-án reggel 326. 10. p. von. állott.

Vidéki időjárás. Julius 6-tól az időjárás borongó, gya-kori esőzésekkel — a levegő meghűlt, szélirány az északnyu-goti, 9. 10 és 11-én egész Háromszéken folyton tartó aszály volt, a napsugara csak halványon birt áttörni — ezen napokban a nap vörös színben nyugodott le, s még vörösebb színben kelt föl. 12-én hajnalban az aszályt megszüntette egy óráig tartó szél-vihar, mi még a silányabb szerkezetű faépületeket is recseg-tette, mit az nap d. e. 10 óráig tartó nagy eső követett. 13. 14 és 15-én változó idő, hűvös levegő. 15-én estve hullott eső után a levegő még jobban meghűlt, s különösen 17. 18 és 19-én annyira, hogy ősziessen kellett öltözködni. (M. I.)

Nyílt posta.

Mólnár J. Sörös I. és Sz.—S. uraknak. A küldeményt köszön-jük, s ezutánra is szívesen kérjük. Nagy F. urnak. Megkezdettük; becses igéretére számot tartunk.

TARTALOM: Hivatalos intézkedések (pályázat gazd. tanár-ságra; orsz. kiállítás Pesten 1870-ben.) — Borászati körút I. — Szántás. — Társalgó: Aratási tudósítások. — Egyveleg. — Időjárás.

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.